

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 707/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koulujen sateenkaarityöpajoista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pekka Aittakummun /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 707/2022 vp:

Mitä hallitus tekee, jotta Suomen kouluissa yksikään lapsi ja nuori ei joudu vastoin tahtoaan ja vakaumustaan sateenkaarityöpajoihin,

miten hallitus varmistaa sen, että kaikki lapset ja vanhemmat tietävät oikeutensa olla osallistumatta Setan koulutuksiin tai Setan opetusmateriaalien opiskeluun,

miten hallitus varmistaa sen, että koulu on turvallinen paikka niille lapsille ja nuorille, jotka eivät jaa Setan ja pride-liikkeen arvomaailmaa ja

miten hallitus takaa sen, että opetussuunnitelman perusteiden mukainen koulun henkilöstön "avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkömyksiin" toteutuu kaikkialla Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perusopetuksen tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta sekä osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Perusopetuksen opetussuunnitelma velvoittaa kouluja lisäämään tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.

Perusopetuslain 26 §:n mukaan oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen. Perusopetuslain 3 §:n mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan kaiken opetuksen tulee olla oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta.

Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus.

mus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Nämä edellä mainitut sopimukset periaatteineen ovat suomalaisen perusopetuksen järjestämisen perustana.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

Perusopetuslain 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan turvallinen oppimisympäristö ottaa huomioon koulu yhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Koulun tulee oppimisympäristönä olla turvallinen ja terveellinen ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä.

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohdaksi on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee siis tiedottaa perheitä ja oppilaita opetuksen tavoitteista, toteutuksesta sekä lukuvuoteen sisältyvien tapahtumien ym. järjestämisestä.

Perusopetuksen laadulla on vahva ja selkeä, lakiin perustuva normipohja, jota suomalaisessa järjestelmässä sovelletaan paikallisesti valtakunnalliseen ohjeistukseen perustuen. Perusopetuksen laatua koskeva normipohja muodostuu perusopetuslaista, valtioneuvoston asetuksella päätetystä opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä perusopetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen (tuntijako) sekä Opetushallituksen päättämistä perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteista. Paikallisella tasolla opetuksen järjestäjät valmistelevat opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikalliset perusopetuksen opetussuunnitelmat sekä tähän liittyvät muut paikallisesti sovellettavat suunnitelmat, kuten esimerkiksi lukuvuosisuunnitelman. Tämän opetuksen normiperustan tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Perusopetuslain 30 §:n mukaisesti oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta jokaisena koulupäivänä. Opetushallitus päättää kansallisesti perusopetuksen eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien, oppilaanohjauksen ja muun perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Voimassa oleviin opetussuunnitelman perusteisiin (2014) sisältyy oppiaineille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen tavoitealueita, jotka vastaavat perusopetuslain

mukaisia aihekokonaisuuksia. Sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen moninaisuuteen ja seksuaalikasvatukseen liittyviä sisältöjä ja näkökulmia käsitellään voimassaolevan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti eri oppiaineissa (etenkin ympäristöopissa ja terveystiedossa), osana laajalajaisen osaamisen tavoitteita sekä koulun toimintakulttuurin periaatteiden yhteydessä.

Perusopetusasetuksen 1 §:n mukaan opetus järjestetään luokanopettajien antamana opetuksena, eri oppiaineiden opettajien antamana aineenopetuksena, oppilaanohjaajien antamana oppilaanohjauksena sekä erityisopettajien antamana erityisopetuksena. Opetushenkilöstön kelpoisuudesta säädetään asetuksella. Perusopetuslain mukaisessa opetuksessa on aina läsnä opettajia ja muita koulun aikuisia virkavastuullaan. Opetustyössä opettajan vastuu on sidoksissa perustehtävään ja sen normistoon, eli lainsäädäntöön ja opetussuunnitelmaan. Opettajan tulee sitoutua työnsä normistoon ja etiikkaan ja hoitaa tehtävänsä vastuullisesti. Hänen tulee huolehtia, että oppilaiden ja heidän huoltajiensa kulttuureja ja maailmankatsomusta kunnioitetaan tasapuolisesti eikä ketään syrjitä niiden perusteella.

Opetuksen järjestäminen Suomessa perustuu vahvasti paikallisesti kunnissa ja kouluissa tehtäviin ratkaisuihin. Opetuksen järjestäjät eli pääsääntöisesti kunnat vastaavat koulutyön järjestämisestä ja toteuttamisesta kouluissaan. Laaja autonomia edellyttää myös paikallista vastuunkantoa. Opetusjärjestelyt eivät saa loukata uskonnonvapautta, yhdenvertaisuutta eivätkä vaarantaa oppilaan oikeutta perusopetukseen. Kouluissa noudatetaan kansallisiin opetussuunnitelman perusteisiin nojaavaa opetussuunnitelmaa ja koulun lukuvuosisuunnitelmaa, jossa määritellään kouluvuoden tapahtumat ja lukujärjestys.

Suomalainen koulutuksen arviointi kansallisella tasolla poikkeaa useammista muista maista. Suomessa viranomaiset eivät systemaattisesti valvo peruskouluja, vaan valvonta on pitkälti opetuksen järjestäjän omalla vastuulla. Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumisen arviointitehtävä on kansallisella koulutuksen arviointikeskuksella, joka toteuttaa oppimistulosten arviointeja otospohjaisesti. Suomalaisen koulutuspolitiikan keskiössä ei ole useissa muissa maissa vallalla oleva opetuksen järjestäjän tuloksellisuus, jossa järjestäjän toimintaa arvioidaan ulkopuolelta tuloksellisuuskriteerien valossa. Opetuksen järjestäjä, tässä tapauksessa Helsingin kaupunki, vastaa siitä, että opetus ja koulujen toiminta on lain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaista.

Helsingissä 15.2.2023

Opetusministeri Li Andersson

VN/2706/2023-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: